

Магістр 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

**УПРОВАДЖЕННЯ ЄДИНОГО
СТАНДАРТУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ**

Анотація. Розглянуто проблеми внесення змін, а також недоліки в регулюванні облікової політики і шляхи їх усунення.

Аннотация. Рассмотрены проблемы внесения изменений, а также недостатки по регулированию учетной политики и пути их устранения.

Annotation. The problems of making amendments, as well as the drawbacks of accounting policy regulation and ways of their elimination are considered.

Ключові слова: облікова політика, регулювання, стандарти.

На теперішній час відображення облікової інформації у фінансовій звітності, а також формування облікової політики стало проблемним явищем, яким зацікавилось багато вчених-економістів, які не прийшли до єдиної думки щодо структури та змісту облікової політики. Актуальність дослідження зумовлена, насамперед, тим, що з часу проведення реформ у національних положеннях в Україні й досі не визначені певна стратегія управління обліковою політикою та її єдине нормативне регулювання.

Проблеми у формуванні та відображенні облікової інформації висвітлювалися у працях багатьох вчених, таких, як: Сопко В. В., Бутинець Ф. Ф., Голов С. Ф. та ін. Однак у цих роботах немає в повному обсязі теоретичних та практичних аспектів щодо організації облікової політики. Таким чином, у визначенні облікової політики, яке подане у ст. 1 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [1], не розкрито сутність зазначених методів і процедур, а також принципів, які тільки мають місце у П(С)БО 1, в якому згадується про оцінку статей звітності. Тому майже кожному бухгалтеру треба на свій розсуд встановлювати їх склад.

Мета цього дослідження полягає у впровадженні рекомендацій щодо створення конкретного стандарту з облікової політики підприємства.

Завдання дослідження полягають у розгляді проблеми внесення змін та недоліків у регулюванні облікової політики, запропонуванні єдиного стандарту щодо організації облікової політики.

Об'єкт дослідження – облікова політика на підприємствах.

Предмет дослідження – це сукупність теоретичних, методологічних та організаційних аспектів облікової політики.

На теперішній час в Україні не існує жодного нормативного документа, який

питання було видано лист Міністерством фінансів України "Про облікову політику" [2], досі конкретних методичних рекомендацій, крім основних положень, неповного переліку та змісту елементів він не містить. Але в той же момент загальні питання про зміни облікової політики висвітлено в різних нормативних документах, таких, як: ПСБО 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах", в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", їх положення узгоджуються не повною мірою [1; 3; 4].

Таким чином, при розкритті перспективного підходу до відображення змін в обліковій політиці та при його розкритті у П(С)БО 6 згадується застосування нової облікової політики до подій та операцій, що відбулися після її зміни, а у міжнародному стандарті – застосування облікової політики до дати початку звітного періоду, але в П(С)БО 6 не має прикладів облікових оцінок, що погіршує його практичну значущість. При розкритті ретроспективного підходу до відображення змін в обліковій політиці законодавець обмежується таким: повторне надання у фінансовій звітності порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів; коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року. При внесенні змін до облікової політики у будь-якому випадку змінюються певні статті активів та зобов'язань, адже при коригуванні лише сальдо нерозподіленого прибутку просто не виконувалося б балансове рівняння. Тому ці статті мають підлягати корегуванню. Також варто зауважити, що формулювання "повторне надання у фінансовій звітності порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів" міститься у П(С)БО 6 без будь-яких пояснень щодо порядку його застосування. Якщо під повторним наданням розуміють звичайний перерахунок показників, які з метою порівняння коригуються для всіх наведених періодів і на які має вплив зміна облікової політики, то незрозумілим залишається словосполучення "попередніх звітних періодів", оскільки у вітчизняній фінансовій звітності показники наводяться лише за один попередній період.

Згідно з національними стандартами передбачено відображення наслідків зміни облікових оцінок лише у Звіті про фінансові результати, "причому до тієї ж самої статті звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалася для відображення доходів або витрат, пов'язаних з об'єктом такої оцінки", хоча зміна облікової оцінки приводить до збільшення або зменшення розміру окремих статей активів, капіталу або зобов'язань [4]. Унаслідок таких неточностей, зміст облікових політик (не при формальному підході до їх розробки) на практиці охоплює, крім сукупності принципів, методів і процедур, що дійсно використовуються для складання та подання фінансової звітності, цілий ряд організаційних питань, стаючи більшою мірою положенням про організацію обліку на підприємстві.

У такій ситуації варто згадати, що згідно з П(С)БО 1 для забезпечення зрозумілості фінансової звітності облікова політика підприємства та її зміни повинні бути розкриті у Примітках до річної фінансової звітності шляхом опису принципів оцінки статей звітності та методів обліку щодо окремих статей звітності. Під таке визначення підпадає лише частина положень практичної облікової політики, решта не підлягатиме розкриттю, є інформацією не бажаною для розголосу, вона взагалі є комерційною таємницею. Тому для розкриття положень у фінансовій звітності облікової політики доведеться щоразу робити вибірку або ж просто надавати повне положення, перевантажене зайвою для читання звітності інформацією, що за неструктурованого подання просто відволікатиме час на опрацювання. Іншою проблемою є внесення змін до облікової політики, які підприємство може робити у чітко визначених випадках і з дотриманням встановленого порядку. На думку автора, питання організації обліку на

підприємстві треба врегулювати у такому розпорядчому документі, наприклад, як положення з організації обліку. У якому би, на думку автора, було три частини, в яких відображалися організаційні, методичні та загальні положення. Також у розділах обов'язково висвітлити облікову політику в такому вигляді, в якому вона підлягає розкриттю у фінансовій звітності, яка повністю буде надана користувачам. У міжнародній практиці для нормативного регулювання питань обрання та застосування облікової політики, відображення внесених до неї змін та розкриття такої інформації у фінансовій звітності передбачено використання окремого стандарту – МСБО 8, аналогічну практику доцільно впровадити і в Україні. Отже, необхідно розробити проект уявного профільного стандарту "Облікова політика підприємства", при розробці такого стандарту треба врахувати всі основні норми Закону "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", П(С)БО 1, П(С)БО 6, МСБО 1 "Подання фінансових звітів", МСБО 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки", а також зарубіжну практику організації облікової політики [1; 3; 4].

Облікова політика є, в свою чергу, інструментом, який забезпечує ефективний інформаційний зв'язок між користувачем звітності та суб'єктом господарювання. Для розкриття фінансової звітності у примітках облікова політика відіграє головну роль, тому для підприємства основним завданням є забезпечення обґрунтованих положень облікової політики, для цього необхідно використовувати поряд із нормами національних положень (стандартів) положення міжнародних стандартів фінансової звітності при неврегульованості конкретних питань національними стандартами (оскільки національні положення за визначенням не суперечать міжнародним) та власні розробки суб'єктів господарювання, але з дотриманням принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, викладених у Законі про бухгалтерський облік [1]. Для повного та чіткого викладення норм чинного облікового законодавства необхідно їх доповнити положеннями стосовно дати застосування зміненої облікової оцінки, зміни основ облікової політики, а також положеннями стосовно методики відображення зміни облікових оцінок.

Практика організації облікового процесу та облікової політики підприємства змінюється одночасно зі зміною умов функціонування підприємств у зв'язку з розвитком економіки та змін законодавства. Це обумовлює необхідність подальших ґрунтовних досліджень облікової політики, зокрема у сфері вивчення елементів облікової політики.

Наук. керівн. Безкоровайна Л. В.

Література: 1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 2. Про облікову політику : лист Міністерства фінансів України № 31 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua. 3. Про затвердження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua. 4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 137 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua. 5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та політики" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.